

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

Бібліотека спеціаліста АПК «Економічні нормативи»

**Сучасний стан сільськогосподарських
обслуговуючих кооперативів
у воєнний час**

Київ - 2025

УДК 631.115.8(477)"2024"(047.34)

I 17

Автори: В. М. Івченко, О. М. Носіков, О. С. Філоненко

Рецензент: Ф. В. Іваненко, к. с.-г. н., доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ м. Київ.

Друкується за рішенням вченої ради НДІ "Укראгропромпродуктивність" (протокол № 5 від 15 жовтня 2025р.).

I 17

Івченко В. М., Носіков О. М., Філоненко О. С. Сучасний стан сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у воєнний час / Київ. НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2025. 55 с.

ISBN 978-617-613-094-9

Наведено узагальнені аналітичні матеріали щодо кількості та діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, надана інформація щодо їх матеріально-технічного стану. Дані представлені як по регіонах, так, і в цілому по Україні.

Рекомендовано для керівників і спеціалістів підприємств агроформувань усіх організаційно-правових форм власності та господарювання, органів управління, викладачів, аспірантів та студентів аграрних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації.

УДК 631.115.8(477)"2024"(047.34)

Без права перевидання. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в інформаційному продукті, для освітніх або некомерційних цілей вирішується без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права за умови посилання на його повну бібліографічну назву згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в даному інформаційному продукті, для перепродажу, інших комерційних цілей або угод (договорів) на розробку науково-дослідних робіт забороняється без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права. Ці умови відносяться і до видань попередніх років. Заявку на отримання такого дозволу слід направляти науково-організаційному відділу НДІ «Укראгропромпродуктивність» за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 2, або електронною поштою uapp_god@ukr.net; ndi_soctrud@ukr.net.

© Івченко В. М., Носіков О. М.
Філоненко О. С., 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Інформація щодо кількості сільськогосподарських кооперативів.....	6
Розділ 2. Сучасний стан діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.....	12
Розділ 3. Матеріально-технічна база сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.....	26
Додатки.....	37
Список літератури.....	53

Вступ

Економіка України функціонує в умовах воєнного стану в державі, незавершених реформ, початку рецесії світової економіки, наслідком чого стала деформація її структури, падіння життєвого рівня населення. За таких умов природа кооперативного руху відповідає викликам сьогодення.

Актуальність науково-практичного видання пов'язана із потребою розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації у контексті успішного зарубіжного досвіду запровадження й підтримки кооперативних форм аграрного виробництва.

Мета науково-практичного видання є отримання розгорнутої картини стану сільськогосподарської обслуговуючої кооперації України шляхом проведення аналітичних досліджень щодо результатів діяльності й рівня забезпеченості сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОКів) та формування належних висновків і пропозицій. А також визначення перспектив розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Україні з метою удосконалення відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками та поліпшення добробуту селян.

При виконанні поставленого *завдання* було проаналізовано у динаміці інформацію обласних державних адміністрацій (ОДА) щодо економічних показників діяльності СОКів, їх кількості, спеціалізації, стану матеріально-технічного забезпечення.

Особливістю сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу є невтручання у діяльність власних членів, які самостійно здійснюють виробництво сільськогосподарської продукції, а тільки сприяння у веденні такої діяльності. Це добровільне об'єднання дрібних виробників товарної продукції, за основну мету якого слугує не отримання прибутку, а допомога власним членам. Тому розвиток кооперації у вітчизняному агропромисловому секторі необхідно впроваджувати використовуючи закордонний досвід з урахуванням специфічних реалій України. Оскільки розвиток сільськогосподарської кооперації проголошено одним із пріоритетних напрямів державної аграрної політики і за останні роки відбувається якісне зрушення в сільськогосподарській кооперації необхідно обов'язково,

зважаючи на міжнародний досвід, дотримуватися міжнародних принципів кооперації та суті кооперативного підприємства.

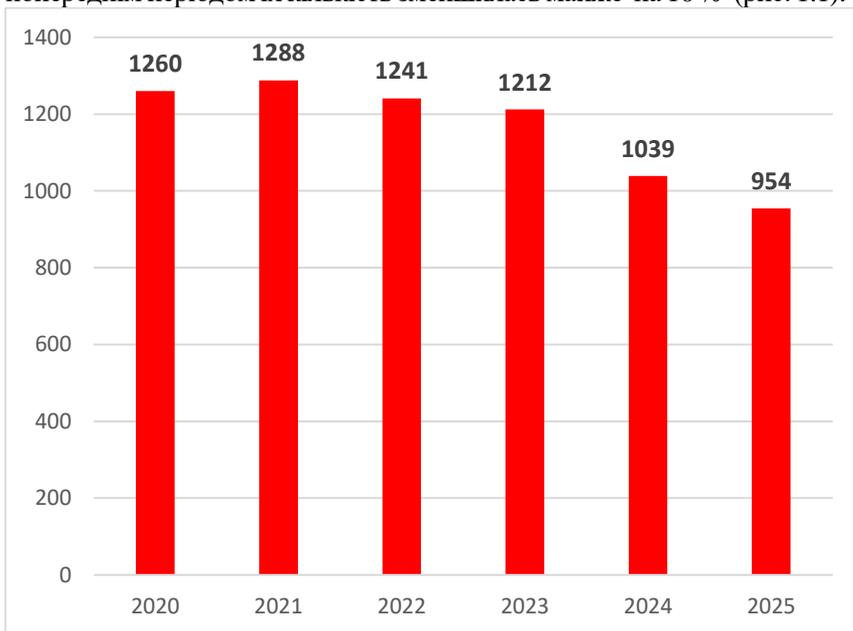
Більшість обслуговуючих кооперативів поєднують різнобічні напрями діяльності, вони багатофункціональні. Окрім функціонального призначення, обслуговуючі кооперативи розрізняють за видами діяльності. Найпоширенішими при цьому визначено молочарські, м'ясопереробні, плодоовочеві, зернові тощо. Незалежно від виду та функціонального спрямування, суть обслуговуючого кооперативу не змінюється. Особливого значення набув Закон України від 24.07.2021 р. № 819-IX «Про сільськогосподарську кооперацію» [1]. Цей Закон закріплює рівні принципи утворення та діяльності сільгоспокооперативів, зокрема: демократичність, добровільність та відкритість кооперативного членства; обов'язковість участі члена у господарській та іншій діяльності кооперативів та їхніх об'єднань; автономність, незалежність, співпраця кооперативів; сприяння їхньому розвитку (освіта, навчання, інформація) та врахування інтересів територіальної громади. Варто зауважити, що отримання даних стосовно діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в умовах війни помітно ускладнене. Так, станом на 1 січня 2024 року не вдалося отримати повністю або частково дані щодо кооперативів Луганської, Донецької, Харківської, Херсонської областей. Разом із тим, розвиток кооперації в усіх регіонах України, незважаючи на фактори війни, а також у післявоєнний період, має бути невіддільною складовою процесу розбудови ринкового економічного середовища у сільському господарстві та одним із шляхів комплексного розвитку сільських територій.

Таким чином, саме розвиток обслуговуючої кооперації з метою виробництва сільськогосподарської продукції у наданні послуг з обслуговування сільського населення стає нині основними завданням органів державного управління та органів місцевого самоврядування.

Розділ 1. Інформація щодо кількості сільськогосподарських кооперативів станом на 1 січня 2025 року

Наявність аграрних кооперативів слугує основою стабільного розвитку сільської місцевості. Завдяки таким виробники можуть вийти на більший ринок для продажу власних товарів та закупівель сировини за нижчими цінами. Це підвищує конкурентоспроможність малих й середніх господарств, а відповідно й сприяє економічному розвитку регіону та зростанню добробуту сільського населення. Водночас кооперація виконує соціальну та екологічну функції. Вона допомагає створювати додаткові робочі місця, підвищувати рівень доходів населення, розвивати соціальну інфраструктуру, поліпшувати соціальний захист, забезпечувати збереження довкілля у сільській місцевості [2].

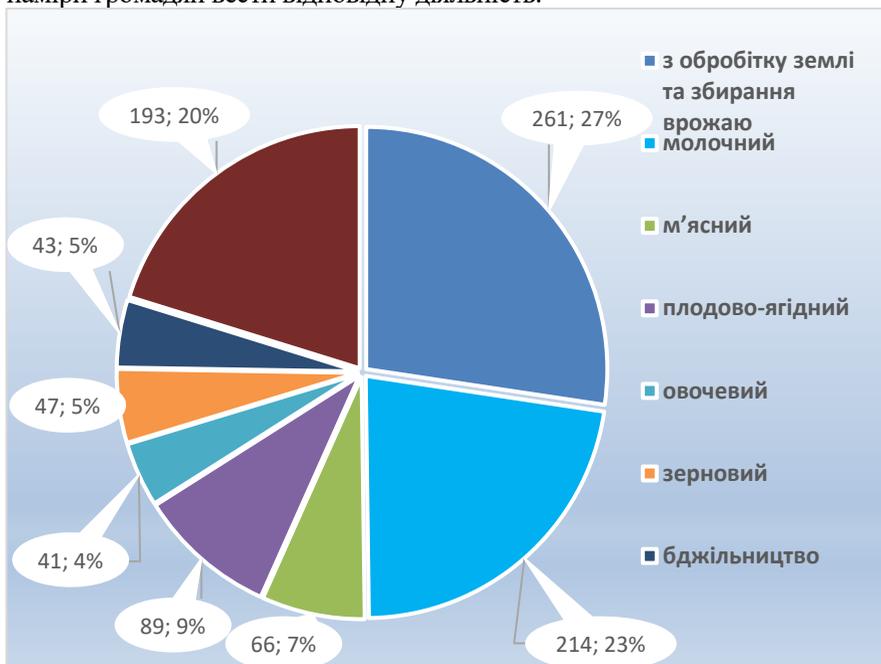
Станом на 1 січня 2025 року в Україні зареєстровано 954 д. сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. В порівнянні з попереднім періодом їх кількість зменшилась майже на 10 % (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Динаміка кількості зареєстрованих СОК в Україні за напрямками діяльності на початок року, од.

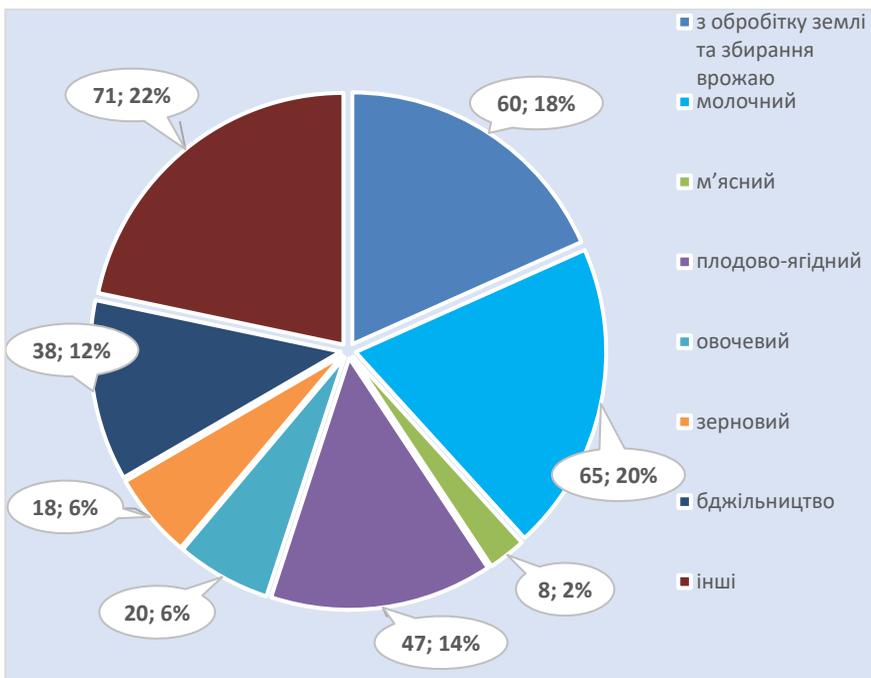
Найбільшу кількість СОКів зареєстровано за такими напрямками діяльності, як-от: з обробітку землі та збирання врожаю – 261 од. (20%),

молочне виробництво – 214 од. (23%). Значно нижча частка у кооперативів плодово-ягідного 89 од. (9%), м'ясного – 66 од. (7%), зернового – 47од. (5%), бджільництва – 43 од. (5%) та овочевого – 41 од. (4%) (рис.1.2). Проте, очевидно, що кількість зареєстрованих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів засвідчує лише наміри громадян вести відповідну діяльність.

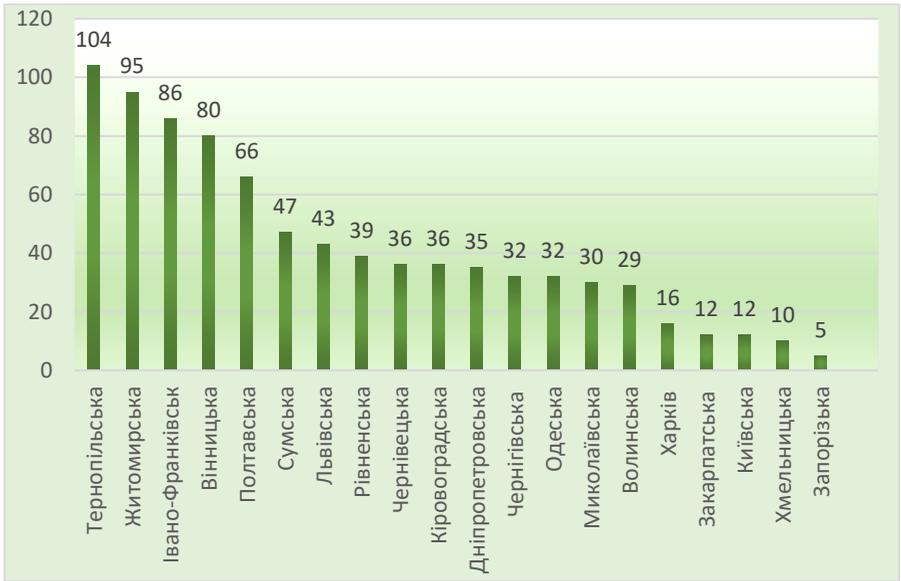
Рис. 1.2. Кількість зареєстрованих СОК в Україні за напрямом діяльності, станом на 1 січня 2025 року, од.

Певною мірою показовим дані стосуються кількості діючих СОКів. Так, за напрямками діяльності станом на 1 січня 2025 року найбільшу частку становлять: молочний (18%), з обробітку землі та збирання врожаю (20%) і плодово-ягідний (14%). Далі за напрямками розташовуються: бджільництва (12%), овочевий та зерновий – по (6%). Решта кількості кооперативів (22%) розподілилася за іншими напрямками діяльності (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Кількість діючих СОК в Україні за напрямом діяльності, станом на 1 січня 2025 року, од.

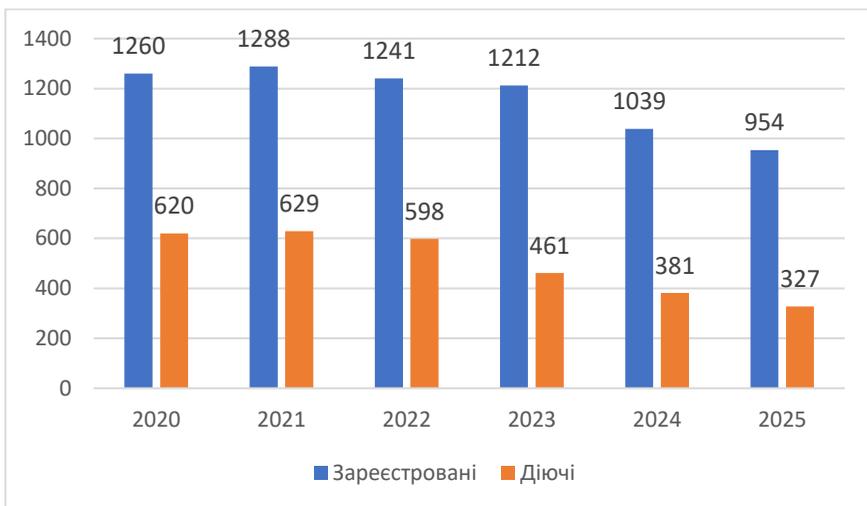
На початок 2025 р. кількість зареєстрованих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів найбільшою виявилася в Тернопільській (104 од.), Житомирській (95 од.), Івано-Франківській (86 од.) та Вінницькій (80 од.) областях. Найменшою їхня кількість була в Запорізькій (5 од.), Хмельницькій (10 од.), Закарпатській та Київській (по 12 од.) областях (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Кількість зареєстрованих СОК по регіонах станом на 1 січня 2025 року, од.

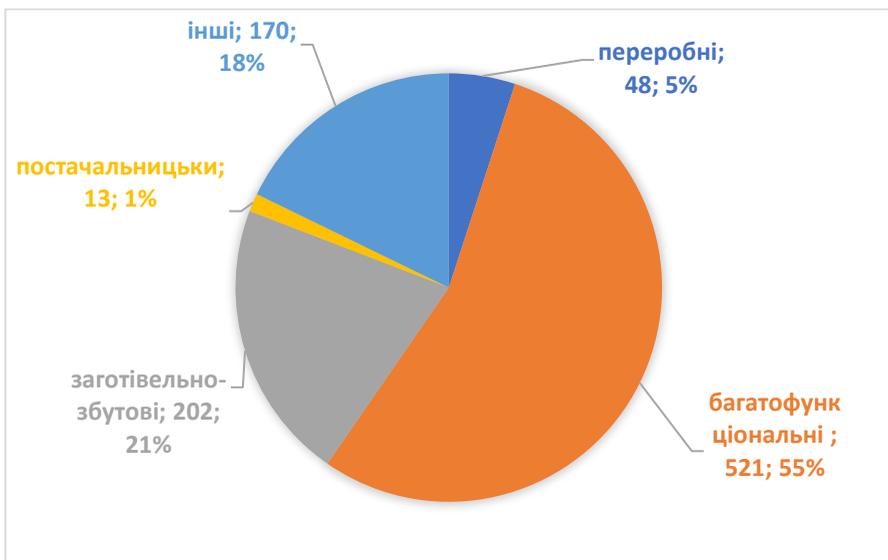
Поєднуючи можливість соціального об'єднання людей і бізнес-організацій обслуговуючий кооператив являє собою одну з найбільш поширених форм ділової активності. Завдяки цьому його члени здатні спільно вирішувати й задовольняти нагальні проблеми і потреби, не втрачаючи своєї юридичної та економічної незалежності.

Стосовно динаміки кількості зареєстрованих СОК в Україні за напрямками діяльності за роками, то найбільше їх зареєстровано у 2021 році (1288 од.), При цьому діючих суб'єктів економічної діяльності у вказаний період зафіксовано у кількості 629 од. Досягнув такого екстремуму, кількість кооперативів потім поступово знижувалася: у 2022 році їх було зареєстровано вже 1241 од (з них працюючих було 598 од.), а на початок 2025 року сталося подальше зниження кількості кооперативів – до 954 од. (з них працюючих – всього 327 од.) (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Динаміка кількості зареєстрованих та діючих СОК в Україні за напрямками діяльності за роками, од.

За видами діяльності найбільшою у загальному обсязі зареєстрованих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів виявилася частка багатофункціональних суб'єктів економічної діяльності – 55% (або 521 од.). Тобто, звідси, більше половини СОКів, зареєстрованих в Україні на 1 січня 2025 року – багатофункціональні. Значно поступається перед ними частка заготівельно-збутових кооперативів – 21% (або 202 од.). На переробні та постачальницькі припадає відповідно 5% (або 48 од.) та 1% (або 13 од.). Решта кооперативів – 18% (або 170 од.) це інші види діяльності (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Кількість зареєстрованих СОК в Україні за видами діяльності станом на 1 січня 2025 року, од.

Висновки. Фактори ведення військових дій на території України очевидно ускладнюють не тільки розвиток, а й саме існування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Це відображається і на кількості СОКів станом на 01.01.2025 р.

Аналіз інформації щодо кількості СОКів засвідчив наступні тенденції.

Збереження тенденцій щодо кількості зареєстрованих СОКів за напрямками діяльності. Доволі показові дані стосуються кількості діючих СОКів. Так, за напрямками діяльності станом на 1 січня 2025 року найбільшу частку становить молочний (20%), з обробітку землі та збирання врожаю (18%), плодово-ягідний (14%). Далі за напрямками розташовуються: бджільництва (12%), овочевий та зерновий – по (6%). Решта (22%) розподілилася на інші напрямками, які потребують подальшої деталізації у відомостях, які формують ОДА.

Негативний вплив російської агресії на розвиток кооперативного руху. Поступове збільшення кількості зареєстрованих СОКів набуло свого піку у 2021 році (1288 од.). Проте після повномасштабної російської агресії цей показник став зменшуватися і на 1 січня 2023 року становив 1212 од. (із них працюючих – усього 461 од.), а на 1 січня 2025 року їхня кількість знизилася до 954 од. (із них працюючих – усього 327 од.).

Розділ 2. Сучасний стан діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів

Однією з характерних рис сучасного етапу розвитку економічних відносин в аграрній політиці України стало створення різних організаційно-правових форм підприємницької діяльності на селі, зокрема кооперації.

Створення системи кооперативних об'єднань актуальне не лише для малих форм аграрного бізнесу, а й для всіх видів сільгоспідприємств, особливо в умовах формування в Україні системи інформаційного суспільства, яка базується на активному використанні інформаційного капіталу і передбачає вільний обмін даними між учасниками господарських процесів. Ліквідація стихійності у формуванні попиту на товар, зниження ризиків при здійсненні виробничо-фінансової діяльності – все це і багато що інше здатні здійснювати кооперативи і кооперативні об'єднання.

Обслуговуючі кооперативи поділяються на: сервісні – ті, що надають послуги з обробітку ґрунту, догляду за посівами, збирання врожаю, транспортування продукції; заготівельно-збутові – сприяють у збуті продукції, надають послуги з її очищення, сортування, пакування, підготовки до продажу тощо; постачальницькі – допомагають у забезпеченні виробничої діяльності необхідними ресурсами, такими як посівний, садивний матеріал, міңдобрива, отрутохімікати, комбікорм, соняшниковий шрот, буряковий жом тощо; переробні – здійснюють приймання сировини, первинну обробку, переробку та, як наслідок, збут готової продукції.

Розвиток сільськогосподарської кооперації це засіб зростання малих виробників сільськогосподарської продукції, оптимізації їхніх витрат на ведення господарської діяльності, спрощення доступу до агросервісних послуг та каналів збуту, організації зберігання, переробки сільськогосподарської продукції, що позитивно вплине на соціальний розвиток сільських територій та сільських громад [3].

Сільськогосподарська кооперація дасть змогу:

зменшити собівартість продукції;

підвищити якість продукції;

полегшити доступ до організованих ринків збуту;

підвищити доходи учасників;

поліпшити якість життя на селі.

Про актуальність і важливість кооперації свідчить той факт,

що Генеральна асамблея ООН 18 червня 2002 р. прийняла спеціальну резолюцію 56/114 «Кооперативи в процесі соціального розвитку», в якій виписано низку рекомендацій та закликів до урядів країн-членів щодо розвитку кооперації, зокрема:

- враховувати і використовувати вклад кооперативів у соціальний розвиток, ліквідацію бідності, забезпечення продуктивної зайнятості, розширення соціальної інтеграції;

- стимулювати й сприяти створенню і розвитку кооперативів, особливо тих, які створюються найбільш уразливими групами населення;

- забезпечувати партнерство між урядами та кооперативним рухом;

- створювати бази статистичних даних про розвиток кооперативів та їх вклад у національну економіку;

- розробляти програми заохочення кооперативів до навчання, обміну досвідом на регіональному і національному рівнях.

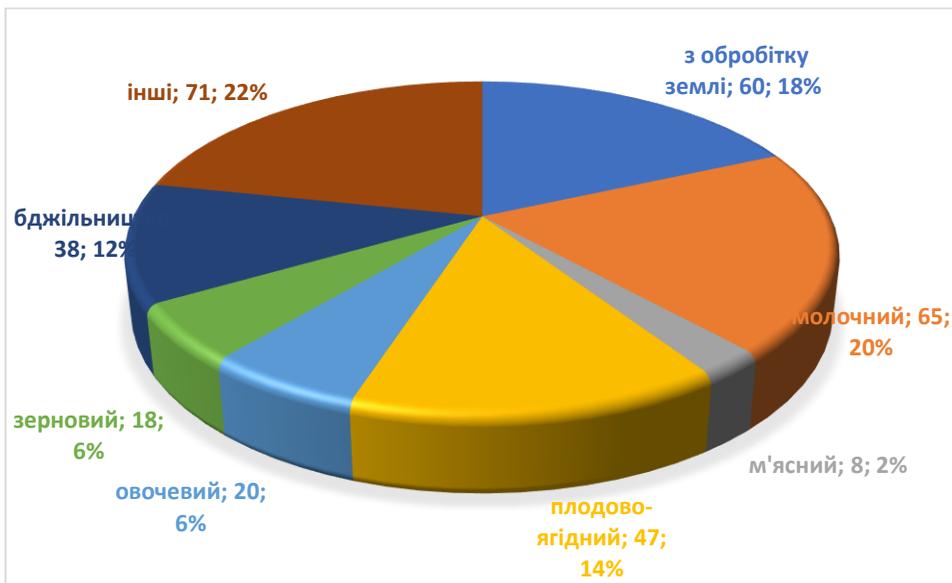
Сільськогосподарський кооператив – юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції і добровільно об'єдналися на основі членства та на засадах самоврядування для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб [1]. Слід нагадати, що Програмою розвитку сільськогосподарських кооперативів на 2013-2020 роки передбачалося створення 5000 нових формувань та доведення реалізації продукції через них: молочної – не менше 40%, овочів і картоплі – 60%, фруктів – 50%, зерна – 20%. Діяльність кооперативів повинна була охопити 60% сільської місцевості та створити 1,6 млн робочих місць [4]. Де-факто заплановані показники не виконуються з об'єктивних та суб'єктивних причин. Серед перешкод у створенні кооперативів відзначимо обмеженість фінансових і матеріально-технічних ресурсів у сільських жителів, відсутність відповідних лідерів, зацікавлених в організації кооперативів тощо.

Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи є об'єднаннями сільськогосподарських виробників з метою досягнення вищої ефективності (збільшення доходів і зменшення витрат) їхніх приватних господарств. Безумовно, можливості сільськогосподарських товаровиробників для підсилення свого впливу на продовольчих ринках, у формуванні цін зростають зі створенням мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Загальною тенденцією останніх років стало те, що

поступово розвиваються сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи зернопереробного та молочарського напрямів, м'ясопереробні, овочеві, плодові, зі спільного використання техніки, матеріально-технічного постачання, заготівельно-збутових послуг, обробітку землі, збирання врожаю сільськогосподарських культур. За дослідженнями ННЦ «Інститут аграрної економіки», у перспективі для вказаних дрібних господарств найбільш поширеними моделями сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні будуть: спеціалізовані (переробні, маркетингові, постачальницькі, сервісні) кооперативи; багатofункціональні кооперативи, які створюватимуть на районному рівні; кооперативи при сільських громадах, організованих власниками особистих селянських господарств одного або кількох сіл для отримання відповідних послуг [5].

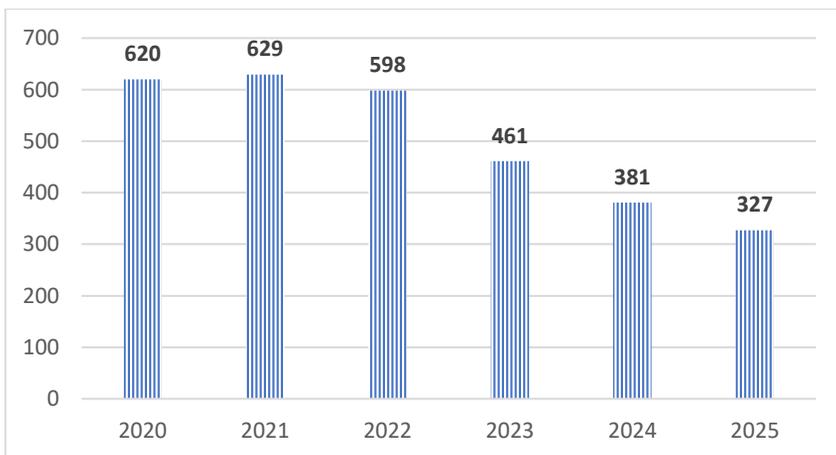
Визначну роль у формуванні та діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів відіграє держава. Поступово відійшовши від безпосередньо адміністративного управління, виконання заготівельно-збутової функції та матеріально-технічного забезпечення аграріїв, держава у перспективі повинна зосередити увагу на регулюванні їх діяльності переважно за допомогою ринкових важелів [6].

Характерними ознаками обслуговуючого кооперативу є орієнтація не на отримання прибутку, а на якісне обслуговування своїх клієнтів-власників для забезпечення прибуткової діяльності через обслуговування за цінами, максимально наближеними до собівартості. Зазначимо, що станом на 1 січня 2025 року в Україні фактично здійснюють господарську діяльність лише 327 сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, із них: молочних кооперативів – 65 од, кооперативів з обробітку землі – 60 од., плодово-ягідних – 47 од., з бджільництва – 38 од., овочевих – 20 од. Найменша кількість кооперативів нараховується із м'ясного - 8 од. та зернового – 18 од. напрямів діяльності (рис.2.1).

Рис. 2.1. Кількість діючих СОК за напрямками діяльності станом на 1 січня 2025 року, од.

У цілому, динаміка кількості діючих СОКів зменшилася порівняно з аналогічним періодом минулого року на 54 од. (рис. 2.2).

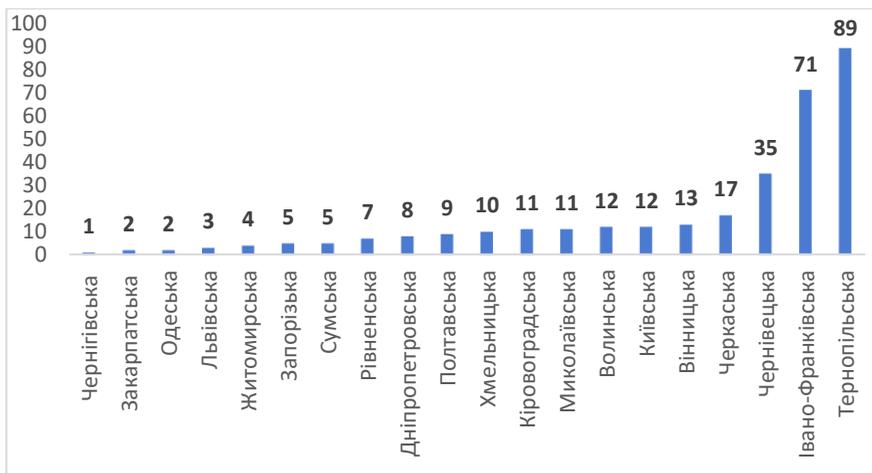
Рис. 2.2. Динаміка чисельності діючих СОК в Україні за роками станом на 1 січня відповідного року, од.

Слід зазначити, що динаміка діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні протягом 2020 – 2025 рр. має стрибкоподібний характер. На початок 2021 р. кількість діючих кооперативів незначно збільшилася порівняно з 2020 р. і становила 629 одиниць. Протягом 2021–2025 рр. кількість діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів зменшилася на 302 од., або майже на 48,0% (рис.2.2).

Така тенденція зменшення кооперативів спричинена наслідками воєнних дій – суттєвими втратами вітчизняної економіки, припиненням виробничої діяльності у зв'язку з окупацією території регіону, пограбуванням та знищенням потужностей, обладнання, техніки, замінованістю сільськогосподарських угідь, веденням бойових дій.

Досить нерівномірно на селі розвивається обслуговуюча кооперація і по регіонах. Спостерігається велика строкатість у показниках діяльності кооперативних структур по областях. Так, найбільше обслуговуючих кооперативів знаходяться в Тернопільській (89 кооперативів, або 27,2%), Івано-Франківській (71 кооператив, або 21,7%), Чернівецькій (35 кооператив, або 10,7%) областях. Разом із тим, найменшу кількість діючих СОК зафіксовано в Чернігівській – 1 од., Одеській та Закарпатській областях – по 2 кооперативи. Ще у 9 областях кількість СОКів менше 10, наприклад, у Львівській –3 од., Житомирській області – 4 кооперативів, у Запорізькій та Сумській областях по 5 обслуговуючих кооперативів.

Варто також зауважити, що за інформацією ОВА в Луганській, Донецькій, Херсонській та Харківській областях діючі кооперативи станом на 1 січня 2025 року відсутні (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Кількість діючих обслуговуючих кооперативів по регіонах станом на 1 січня 2025 р., од.

При цьому на сьогодні перелік послуг, які можуть надавати обслуговуючі кооперативи, досить суттєвий і включає наступні: зберігання й реалізація сільськогосподарської продукції, переробка сільськогосподарської продукції та лісової сировини; транспортне обслуговування, матеріально-технічне постачання, ремонт сільгосптехніки та її технічне обслуговування; виконання окремих видів сільськогосподарських робіт (оранка, збирання врожаю, ветеринарне обслуговування, штучне осіменіння тварин тощо); консультативне обслуговування (бухгалтерське, фінансове, агрономічне, зоотехнічне, економічне та ін.); виконання будівельних робіт з виготовлення проєктної документації, газифікація, комп'ютеризація сільського господарства тощо [7].

Водночас важливо усвідомлювати, що оцінка впливу

сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на аграрний сектор економіки країни визначається не лише їх кількістю, а й іншими параметрами: обсягом послуг, які надають кооперативи власним членам; характеристикою наявної ресурсної бази; кількістю членів, що їх об'єднують кооперативи тощо (табл. 1).

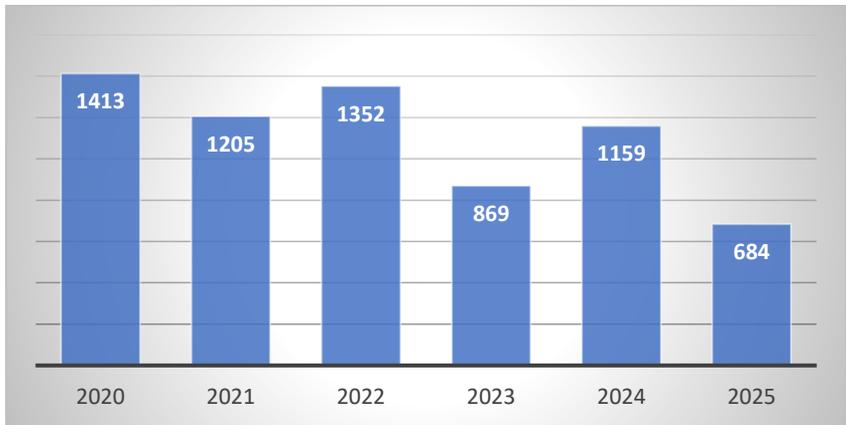
Таблиця 1

**Фінансово-економічні показники діяльності
сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів
України на початок поточного року**

Показник	01.01.2024	01.01.2025
Кількість працюючих у СОК, осіб	1159	684
Кількість членів кооперативів (засновників), осіб	3857	3270
Отримано коштів від наданих кооперативами послуг, тис. грн	14681	15814
Розмір пайового фонду, тис. грн	39463	16448
Наявність основних засобів, тис. грн	166427	115400

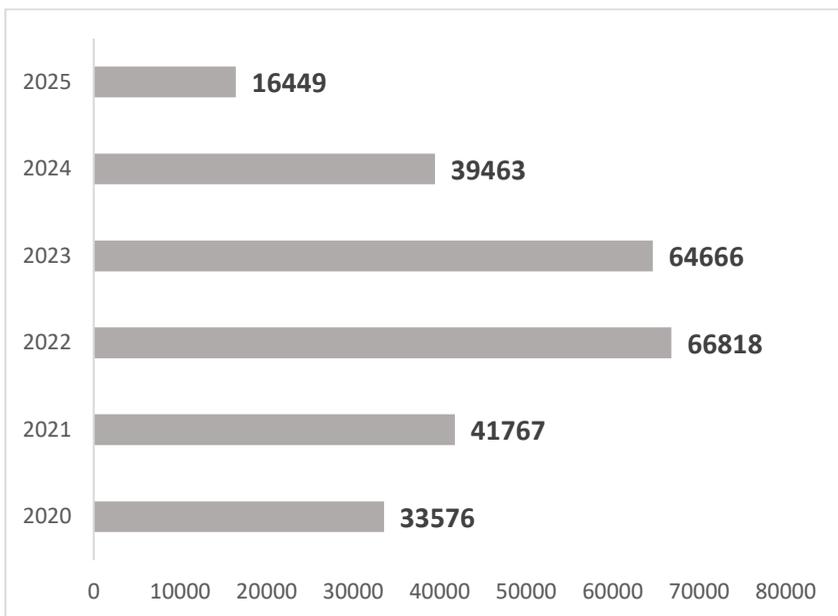
Аналізуючи наведені дані, слід вказати на теперішні показники щодо чисельного складу працівників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та низькі фінансові показники результатів діяльності СОК. Так, станом на 1 січня 2025 року членами сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (засновниками) були 3270 осіб, тоді як працювало в них – 684 особи (у середньому понад дві особи в одному кооперативі). Отже, у середньому, один кооператив налічував по 10 членів (засновників). Як свідчать наявні дані, чисельність працюючих у СОК за 2020-2023 рр. зменшилася на 544 особи, або

38,5% (рис. 2.4). Порівнюючи показники за період 2024-2025 рр., їх кількість зменшилася на 470 осіб (59 %). Така проблема виникла завдяки війні, яка ведеться в нашій державі, українці полишають свою землю та дбати про продуктову безпеку рідної країни та про рівень життя українців.

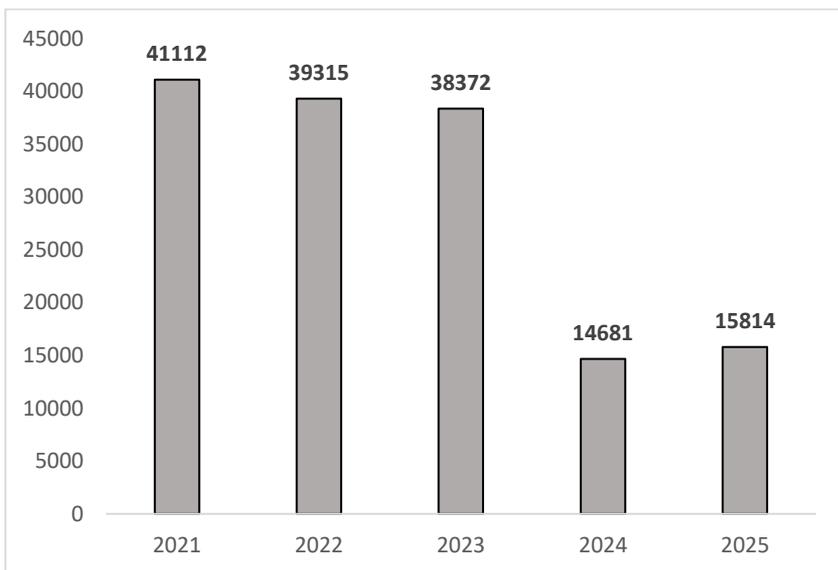
Рис. 2.4. Динаміка чисельності працюючих у СОК станом на 1 січня відповідного року, осіб

Проаналізовані дані свідчать про низьку економічну ефективність діяльності обслуговуючих кооперативів, недостатність ресурсів для більш потужного їх розвитку та недоступність послуг СОКів для більшості споживачів. При цьому розмір їхнього пайового фонду на 1 січня 2025 року становить 16449 тис. грн, що порівняно з минулим періодом менше на 23015 тис. грн (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Розмір пайового фонду за роками, тис. грн

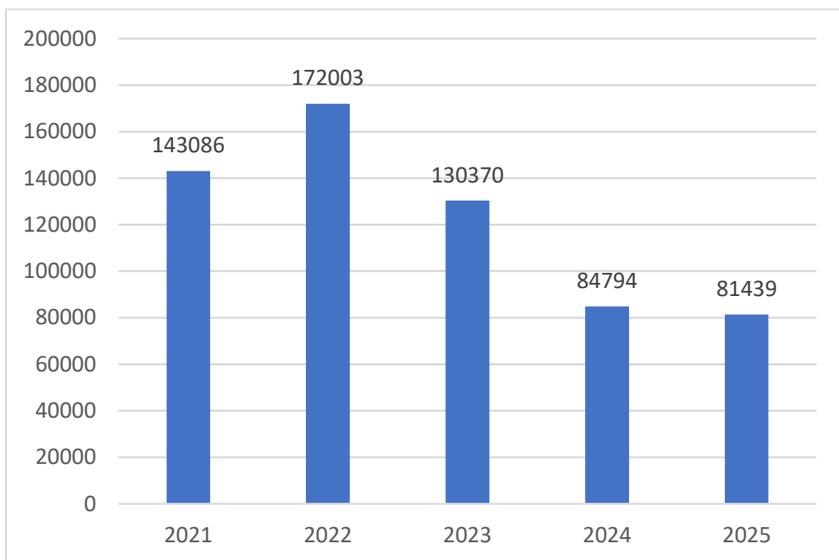
Далі розглянуто обсяг отриманих коштів СОЖами від наданих послуг. На 1 січня 2025 р. цей показник становив 15814 тис. грн і зменшився порівняно з 2021 р. на 25298 тис. грн, а порівняно з попереднім роком збільшився на 1133 тис. грн (рис.2.6).

Рис. 2.6. Отримано коштів від наданих кооперативами послуг за роками, тис. грн

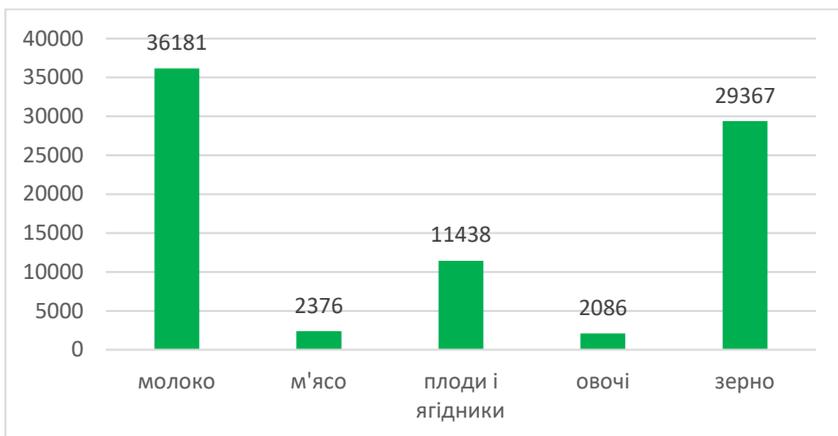
Проведений аналіз даних із рисунком 1.6 засвідчує той факт, що у 2021 році обсяг коштів, отриманих сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами набув екстремального значення (41112 тис. грн). Проте з причин російської військової агресії та деяких інших (такі наведено нижче) наразі згаданий показник знизився.

Стосовно коштів, отриманих СОКаами від реалізації продукції певних видів за роками, то тут найбільшими виявилися здобутки у 2022р. – 172003 тис. грн, тоді як найменше реалізовано продукції у 2025 р. – у загальному 81439 тис. грн (рис. 2.7).

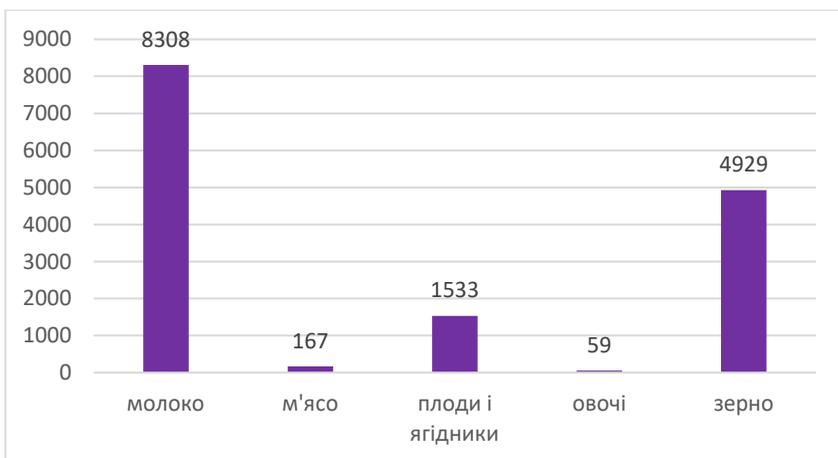
Рис. 2.7. Отримано коштів від реалізації продукції за роками, тис. грн

Серед іншого, пов'язаного з реалізацією СОКами від продукції певних видів, досить ефективними стали молоко (36180,8 тис. грн) і зерно (29366,9 тис. грн). Далі слід виділити плоди та ягоди (11437,6 тис. грн). Помітно нижчі фінансові кошти отримано від реалізації овочів (2086,4 тис. грн) та м'яса (2367,1 тис. грн). Наведена інформація дає розуміння міри розвитку відповідних напрямів СОКів – виробників сільськогосподарської продукції. Отже, рейтинг (у порядку зменшення) ефективності діяльності виробників на сьогодні виглядає наступним чином: 1) молоко; 2) зерно; 3) плоди та ягоди; 4) м'ясо; 5) овочі (рис. 2.8).

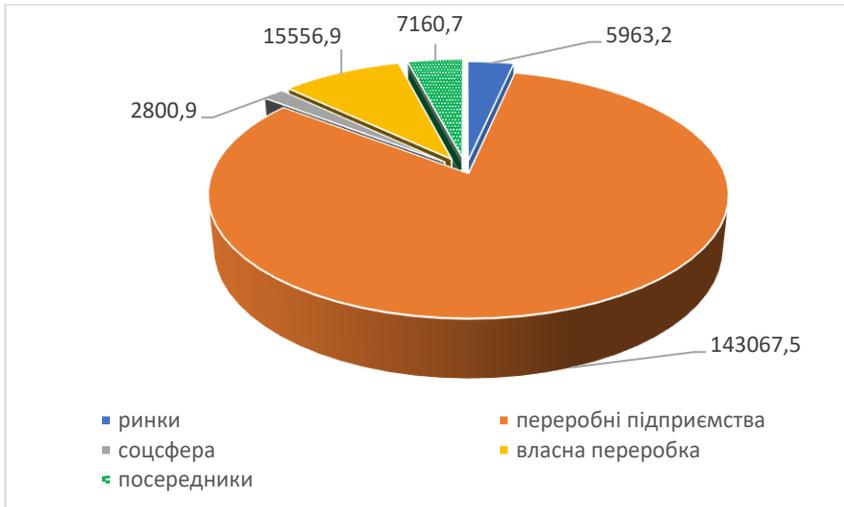
Рис. 2.8. Отримано коштів від реалізації продукції членами станом на 1 січня 2025 року, тис. грн

Аналіз показників обсягу реалізації через СОК продукції, виробленої членами станом на 1 січня 2025 року, засвідчує найбільші значення для молока – 8307,5 тон, потім для зерна – 4929,6 тон. Помітно нижчі показники відзначаються для плодів та ягід – 1533,2 тон, м'яса – 166,9 тон і овочів – 58,6 тон (рис. 2.9).

Рис. 2.9. Обсяг реалізації через СОК продукції, виробленої членами станом на 1 січня 2025 р., тон

Станом на 1 січня 2025 року загальна сума збуту продукції кооперативами становила 174549 тис. грн (рис. 2.10).

Рис. 2.10. Сфера збуту продукції станом на 1 січня 2025 року, тис. грн

За вказаний період найбільше збувалося продукції кооперативами на переробні підприємства – на суму 143067 тис. грн, власна переробка становила 15556,9 тис. грн, на ринки на суму 5963,2 тис. грн, в інші сфери збуту – 9961,6 тис. грн.

Висновки. *Аналіз інформації щодо діяльності. СОКів засвідчив наступні тенденції:*

дещо змінилися пріоритети у спеціалізації СОКів у кількісному вимірі. Так, серед напрямів діяльності кооперативів лідерство підтвердилося за молочарським напрямом. До лідируючих позицій приєдналися напрями з обробітку землі та збирання врожаю. Трохи поступаються кількістю плодово-ягідні

СОКи, залишається стабільною частка кооперативів з бджільництва. Значне відставання від лідерів спостерігають щодо СОКів напряму овочівництва. Найменша кількість кооперативів нараховується із м'ясного (8 од) та зернового напрямів діяльності їх лише 18 од. Визначний негативний вплив на розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, завдала збройна агресія росії проти України: протягом 2021–2025 рр. кількість діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів зменшилася на 302 од., або майже на 48,0%. Водночас, кількість діючих СОКів зменшилася порівняно з аналогічним періодом минулого року на 54 од.

СОКи потребують державної підтримки. Розвиток вітчизняної сільськогосподарської обслуговуючої кооперації сприятиме створенню якісно нових відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками, об'єднанню їх зусиль для вирішення економічних проблем, у тому числі подоланню бідності селян. Крім того, проаналізовані дані свідчать про великий потенціал щодо економічної ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, необхідність нарощувати ресурси для значно потужнішого їх розвитку та недоступність послуг СОКів для більшості споживачів. Звідси можна стверджувати, що за умов належної державної підтримки розвиток обслуговуючої кооперації стане вагомим складовим успішного виконання стратегічних програм розвитку сільського господарства України на 2030 рік.

Розділ 3. Матеріально-технічна база діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів

В умовах російської агресії особливе значення має вирішення проблем із ресурсним забезпеченням господарських формувань, що свідчить про потребу в модернізації основних засобів, відновленні втраченого технічного потенціалу та його подальшому розвитку, впровадженні досягнень науково-технічного прогресу відповідно до сучасних вимог конкурентоспроможного виробництва.

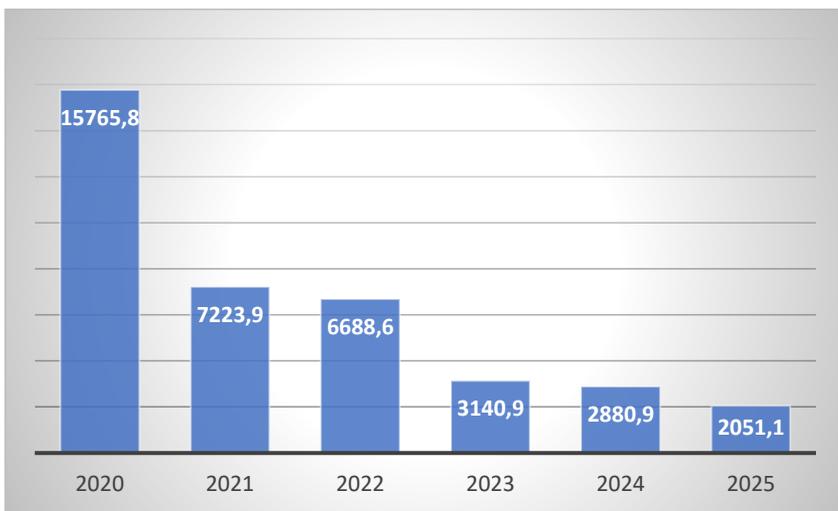
Проблема створення матеріально-технічної бази сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів визнана однією з найгостріших у загальному контексті функціонування кооперативного руху в сільському господарстві. Її вирішення повинно відбуватися з урахуванням особливостей кооперативів як економічних організацій, їх фундаментальних організаційних принципів. Фінансовими джерелами створення матеріально-технічної бази СОКів повинні насамперед бути внутрішні інвестиції, а з часом – ширше використання послуг таких фінансових установ, як кредитні спілки і кооперативні банки. Важливо також використовувати можливості співробітництва з підприємствами споживчої кооперації. Все це сприятиме посиленню системності у функціонуванні кооперативного руху в Україні.

Реалізація інноваційно-інвестиційних ресурсозберігаючих технологій потребує забезпечення сільськогосподарських підприємств сучасними технічними засобами для якісного виконання в оптимальні строки всього обсягу технологічних

операцій з вирощування та збирання врожаю. Слід зазначити, що техніка, яка використовується у таких технологіях, більш наукоємна, оскільки оснащена системами автоматизації контролю та управління технологічними процесами. Інноваційні ресурсозберігаючі технології вирощування сільськогосподарських культур потребують застосування широкозахватних комбінованих агрегатів, нових робочих органів для забезпечення сприятливих умов розвитку рослин, економії енергоносіїв, зменшення кількості операцій при обробітку ґрунту.

Основними цілями державної підтримки малого та середнього підприємництва в аграрному секторі так само визначено: збільшення виробленої доданої вартості в малому і середньому підприємстві в аграрному секторі; забезпечення продовольчої безпеки країни; збільшення експорту продукції малого і середнього підприємства в аграрному секторі та ресурсів фермерських й особистих господарств у сільській місцевості; підвищення індексу фізичного обсягу інвестицій в основний капітал суб'єктів малого і середнього підприємства в аграрному секторі та ін. [8].

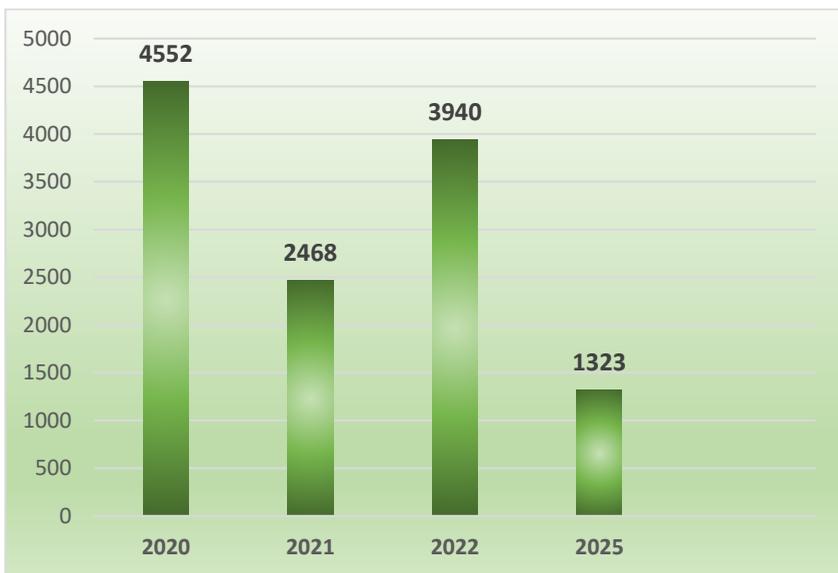
Станом на 01.01.2025 року в Україні сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи мають у власності або орендують майже 2051 га землі сільськогосподарського призначення, 1323 од. сільськогосподарської техніки та устаткування, з них 59 од. придбано за державною підтримкою або кошти місцевого бюджету. Потреба в наявності сільськогосподарської техніки обладнання та устаткування в СОК становить 423 од.

Рис. 3.1. Кількість землі сільськогосподарського призначення у власності або орендовано СОК станом на 1 січня 2025 року, га

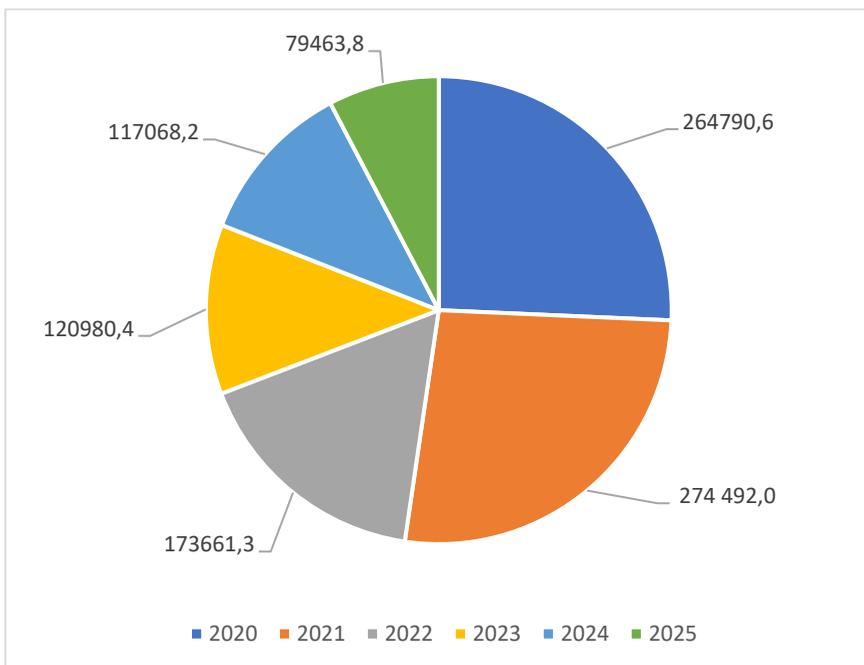
На сьогодні відзначено зменшення кількості землі сільськогосподарського призначення у власності або орендовано СОК за роками (рис. 3.1). Так, на 1 січня 2025 року цей показник знизився порівняно з 2022-м на 4637,5 га (на 69%). Очевидно, така тенденція пов'язана із розгортанням військових дій на території країни у 2022 році.

Водночас кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, що знаходиться у власності або орендовано СОК станом на початок поточного року зменшилася майже у три рази (рис. 3.2). Відповідна діаграма у період 2020-2022 рр. не показує наразі чіткої тенденції, враховуючи етап падіння (2021 р.) та незначне зростання (2022 р.).

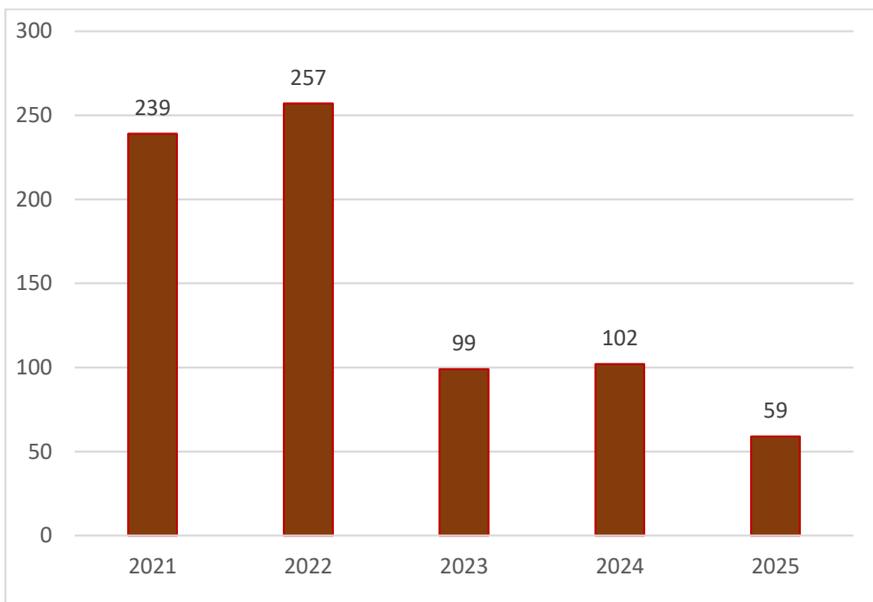
Рис. 3.2. Кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, що знаходиться у власності або орендовано СОК станом на 1 січня 2025 року, од.

Видається доцільним для з'ясування парадоксів і закономірностей у діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у подальшому, провести опитування серед керівників згаданих суб'єктів економічної діяльності. Наприклад, кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, що знаходиться у власності або орендовано СОК у грошовому еквіваленті зменшилася порівняно з 2022 р. з показника 173661,3 тис. грн. до 79463,8 тис. грн, тобто, на 94 197,5 тис. грн, або на 45 % (рис. 3.3). Очевидно, що у цьому проявляється фактор військової агресії проти України.

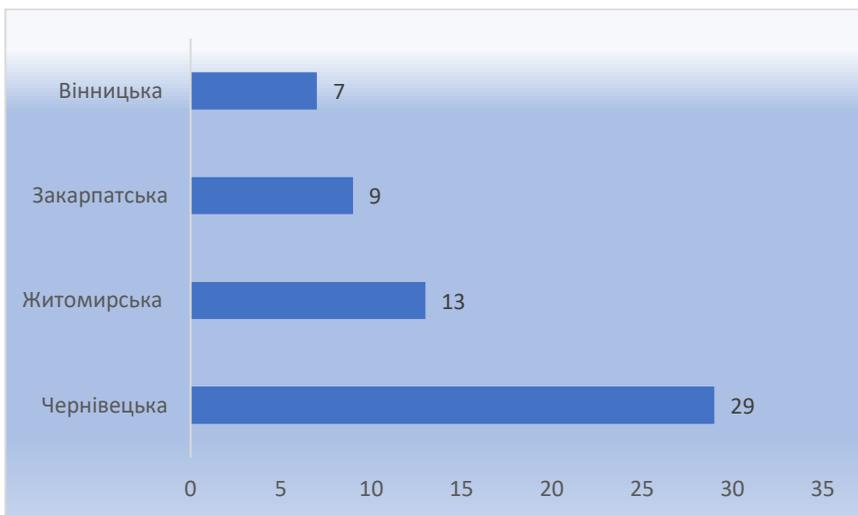
Рис. 3.3. Кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, що знаходиться у власності або орендовано СОК станом на 1 січня 2025 року, тис. грн

Характерно, що кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, придбаного за державної підтримки стрімко впала з 2022 року і за даними на 1 січня 2025 року становила усього 59 од. (23 %), тоді як у 2022 році цей показник був на рівні 257 од. (рис. 3.4).

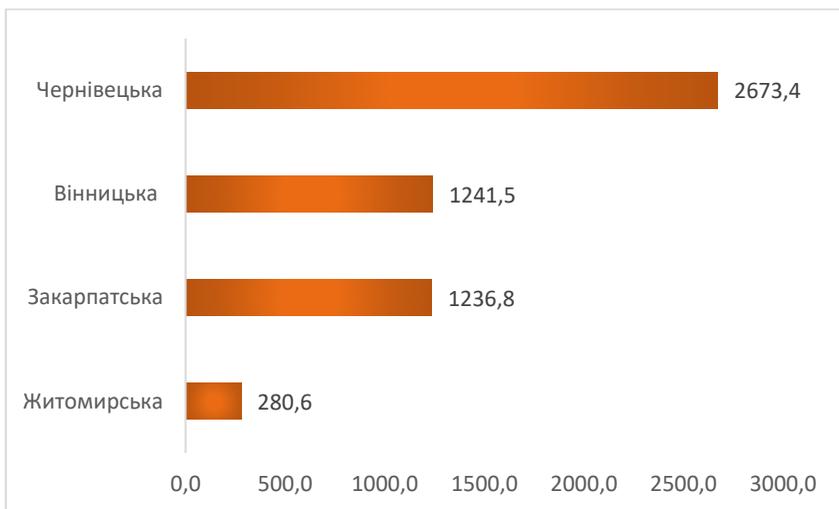
Рис. 3.4. Динаміка кількості сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування придбаного за державної підтримки, од.

Можна передбачити, що після завершення війни СОКи активізують процес придбання техніки за державні кошти. У регіональному зрізі за кількістю сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, придбаного за державною підтримкою, лідирує Чернівецька (29 од.), Житомирська (13 од.), далі Закарпатська (9 од.) та Вінницька (7 од.) області (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Кількість сільськогосподарської техніки, та устаткування, придбаного деякими регіонами за підтримкою або за кошти місцевого бюджету станом на 1 січня 2025 р., од.

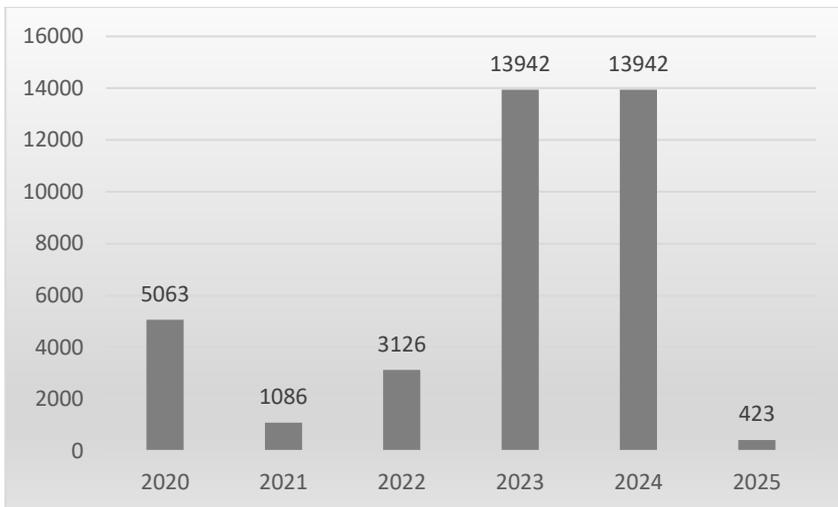
Відповідно до постанови КМУ від 07.02.2018 №106 (із змінами) фінансова підтримка сільськогосподарських кооперативів надається шляхом компенсації 70 відсотків вартості (до 3-х млн грн) на один кооператив для придбання вітчизняного обладнання для виробництва, збирання, зберігання, переробки, визначення якості, сортування і фасування сільськогосподарської продукції та техніки для її транспортування. Найбільший загальний розмір компенсації, зафіксований станом на 1 січня 2025 року для СОКів відзначено для Чернівецької області (2673,4 тис. грн). Із помітним відставанням далі знаходяться Вінницька (1241,5грн) та Закарпатська (1236,8 тис. грн) області (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Сума компенсації, отримано сільськогосподарськими кооперативами за придбану техніку та обладнання станом на 1 січня 2025 р. тис. грн.

Найнижчі показники щодо обсягу отриманої компенсації встановлено у Житомирській області (280,6 тис. грн.).

Разом із тим, слід звернути увагу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів щодо потреби в сільськогосподарській техніці, обладнанні та устаткуванні. Так, станом на 1 січня 2025 року вона становила лише 423 од. (рис. 3.7). При цьому неможливо стверджувати, що задоволення технічних потреб кооператорів має планомірний, враховуючи досить вагоме зменшення цього показника (2021 характер р.) та незначне його збільшення (2022 р.). суттєве збільшення відбулося у 2023-2024 рр. Порівняно з цими роками у 2025 р. потреба у сільськогосподарській техніці, обладнанні та устаткуванні СОКів змнилася на майже на 96 % (13519 од) і становила 423 од.

Рис. 3.7. Потреба у сільськогосподарській техніці, обладнанні та устаткуванні СОК станом на 1 січня відповідного року, од.

Отже, вищезазначене підтверджує, що державні органи здійснюють певні кроки для підтримки розвитку обслуговуючої кооперації, однак її розвиток нині не відповідає очікуваним результатам.

Висновки. *Аналіз інформації щодо стану матеріально-технічної бази діючих СОКів засвідчив наступні тенденції.*

Динаміка зменшення кількості землі сільськогосподарського призначення у власності або орендовано у СОК. Так, на 1 січня 2025 року цей показник знизився порівняно з 2022 роком на 4637,7 га (на 69,0 %). Очевидно, така тенденція пов'язана із розгортанням військових дій на території країни у 2022 році. Водночас кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, що знаходиться у власності або орендовано СОК станом на початок поточного року зменшилася у три рази.

Недостатній рівень державної підтримки СОКів. Кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування, придбаного за державної підтримки стрімко впала за 2022 рік і за даними на 1 січня 2025 року становила усього 59 од., тоді як у 2022-му цей показник був на рівні 257 од. Разом із тим, у сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів суттєво зменшилась і потреба в сільськогосподарській техніці, обладнанні та устаткуванні, і станом на 1 січня 2025 року досягала лише 423од. Дослідження шляхів забезпечення технічними засобами сільськогосподарських виробників малих форм господарювання завдяки створенню нових та розвитку існуючих агротехнологічних кооперативів завдяки державній підтримці відбувається розвиток обслуговуючої кооперації.

Висновки. Фактори ведення військових дій на території України очевидно ускладнюють не тільки розвиток, а й саме існування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Це відображається й на кількості СОКів станом на 01.01.2025 р. Разом із тим, із розширенням площі деокупованих територій державна аграрна політика має бути спрямовано на розвиток саме обслуговуючої кооперації, здатної допомогти малим товаровиробникам статиконкурентоспроможними (задоволення запитів і потреб). Враховуючи соціально-економічне значення кооперації у сільському господарстві та позитивну роль у підтримці національного товаровиробника, обслуговуючі кооперативи виступають засобом протистояння товаровиробників занадто монополізованим підприємствам аграрнопромислового комплексу.

Саме позитивні зміни в аграрному секторі здійснюють серйозний вплив на процес виробництва, розподілу і споживання сільськогосподарської продукції, а проведення реформ щодо підтримки кооперації дає нові можливості і шанси для економіки України. Всього доводиться констатувати, що на сьогодні кількість діючих обслуговуючих кооперативів значно поступається перед кількістю зареєстрованих. Тому державі та іншим соціальним партнерам треба прикладати зусилля, щоб кількість діючих СОКів наближалася до кількості зареєстрованих. Одним із дієвих кроків у цьому напрямку має стати співпраця сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів із банками та іншими кредитними установами. Слід напрацювати механізм такої взаємодії, особливої увагу приділивши фінансовій підтримці СОКів на етапі їхнього становлення, початку економічної діяльності. На нашу думку, саме брак необхідних фінансових ресурсів заважає багатьом зареєстрованим сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам де-факто розпочати свою діяльність. У розрізі спеціалізації слід особливої увагу спрямувати на розвиток напрямів, за якими спостерігається відставання зокрема, бджільництва (12%), овочевий та зерновий – по (6%). Решта (22%) розподілилася на інші напрями. З метою поширення передового досвіду, також потребує окремого дослідження економічні чинники, які сприяють розвитку багатофункціональних сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Додатки

Таблиця 1

Кількість діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в розрізі регіонів станом на 1 січня 2025 року

Назва область	Всього	Напрямок діяльності, одиниць							
		з обробітку землі	молочний	м'ясний	плодово-ягідний	овочевий	зерновий	бджільництво	інші
Вінницька	13	3	7	0	0	0	0	0	3
Волинська	12	4	3	0	2	0	1	0	2
Дніпропетровська	8	0	1	0	0	0	2	5	0
Донецька*									
Житомирська	4	0	1	0	1	0	0	0	2
Закарпатська	2	0	0	0	1	0	0	0	1
Запорізька	5	0	0	0	0	0	0	0	5
Івано-Франківськ	71	17	10	4	5	15	3	10	7
Кіровоградська	11	3	4	0	1	1	1	0	1
Київська	12	2	1	0	2	0	3	0	4
Луганська*									
Львівська	3	0	1	0	0	1	1	0	0
Миколаївська	11	4	3	0	0	1	1	0	2
Одеська	2	0	1	0	0	0	0	0	1
Полтавська	9	1	5	0	1	0	0	2	0

Рівненська	7	0	3	0	1	0	0	0	3
Сумська	5	4	0	0	1	0	0	0	0
Тернопільська	89	13	18	0	21	0	5	19	13
Харківська**									
Херсонська***									
Хмельницька	10	3	1	0	2	1	1	1	1
Черкаська	17	5	1	2	2	1	0	1	5
Чернігівська	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Чернівецька	35	1	4	2	7	0	0	0	21
Разом	327	60	65	8	47	20	18	38	71

Тут і далі

*Станом на 1 січня 2025 року без урахування Донецької, Луганської області у зв'язку з її окупацією

**Станом на 1 січня 2025 року в Івано-Франківській та Хмельницькій областях інформація щодо стану матеріально-технічної бази діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів відсутня

*** Станом на 1 січня 2025 року в Харківській областях діючих СОК немає

**** Станом на 1 січня 2025 року в Херсонській області інформація відсутня так, як лівобережжя Херсонської області на даний час перебуває під тимчасовою окупацією, що унеможливило в повному обсязі оцінити діяльність СОК

Таблиця 2

Інформація щодо діяльності діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) в розрізі регіонів станом на 1 січня 2025 року

Назва області	Кількість членів кооперативу (засновників), осіб	Кількість асоційованих членів кооперативу, осіб	Кількість працюючих в СОК, осіб	Розмір пайового фонду, тис. грн	Розмір пайового внеску асоційованих членів, тис. грн	Наявність основних засобів, тис. грн	Кількість поголів'я ВРХ у членів СОК, гол.	у тому числі поголів'я корів, гол.	Кількість поголів'я свиней у членів СОК, гол.	Обсяг сплачених податків, зборів, тис.грн	Отримано коштів від наданих послуг, тис.грн
Вінницька	146	0	61	116	0	4358	352	298	0	35,6	306
Волинська	79	248	11	4130,3	18,8	8237,5	167	138	241	0	122,75
Дніпропетровська	85	15	1	497	27	1899	0	0	0	345	24,2
Донецька*											
Житомирська	31	0	5	2	0	220,2	63	42	38,00	0,0	159
Закарпатська	19	20	11	12,0	20,0	20088,9	4	4	24	559,0	2000,0
Запорізька	13	19	0	0	7,4	0	0	0	0	3,0376	0

Івано-Франківськ	887	5	132	2343,5	315,0	8548,2	256	161	41	606,4	992,5
Кіровоградська	201	6	26	4860	2466,5	17890	222	205,00	30,0	895	3248,0
Київська	9	0	9	0	3,0	453	0	0,00	0,0	269	741,4
Луганська*											
Львівська	11	1	3	11	0,0	2211	474	223,00	0,0	129	0,0
Миколаївська	40	174	7	12	82,3	1246	70	70,00	0,0	4	16,0
Одеська	28	0	0	1724	0	0	0	0	0	0	0,0
Полтавська	57	40	5	1	0,0	1238	158	158,00	0,0	206	0,0
Рівненська	367	0	9	55	0,0	0	95	95,00	0,0	35	86,1
Сумська	124	46	4	301	175,0	2457	0	0,00	0,0	82	570,0
Тернопільська	2970	192	160	1846	75,6	33407	1797	1628,00	457,0	891	7129,0
Харківська**											
Херсонська***											
Хмельницька	115	0	20	288	36,0	10477			0,0	0	0,0
Черкаська	85	138	45	43	18,8	859	0	0,00	0,0	0	0,0
Чернігівська	102	0	2	2	0,0	6	112	104,00	63,0	0	0,0
Чернівецька	519	12	173	205,8	3,3	1806,2	204	157	0	166,6	418,9
Разом	5888	916	684	16448,5	3248,7	115400,6	3974	3283	894	4227,42	15813,9

Таблиця 3

Інформація щодо діяльності діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) в розрізі регіонів станом на 1 січня 2025 року

Назва області	Отримано коштів від реалізації продукції, тис.грн					
	Всього	у тому числі				
		молоко	м'ясо	плоди та ягоди	овочі	зерно
Вінницька	823,0	823,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Волинська	99,75	99,75	0	0	0	0
Дніпропетровська	1208,9	500,0	0,0	0,0	0,0	708,9
Донецька*						
Житомирська	1714,6	1714,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Закарпатська	10000,0	0,0	0,0	10000,0	0,0	0,0
Запорізька	0	0	0	0	0	0
Івано-Франківськ	3750,5	1719,5	762,5	417,6	778,4	72,5
Кіровоградська	24852,2	3324,5	0,0	0,0	0,0	21527,7
Київська	7905,8	0,0	0,0	0,0	0,0	7905,8
Луганська*						
Львівська	668,6	0,0	0,0	0,0	0,0	668,6
Миколаївська	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одеська	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Полтавська	10054,2	9990,2	0,0	64,0	0,0	0,0
Рівненська	1472,0	1272,0	0,0	200,0	0,0	0,0

Сумська	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тернопільська	130164,0	127380,0	0,0	756,0	1308,0	720,0
Харківська**						
Херсонська***						
Хмельницька	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Черкаська	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Чернігівська	270,0	270,0	0	0	0	0,0
Чернівецька	1011,4	1011,4	0	0	0	0
Разом	193995,0	148105,0	762,5	11437,6	2086,4	31603,5

Таблиця 4

Інформація щодо діяльності діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) в розрізі регіонів станом на 1 січня 2025 року

Назва області	Обсяг реалізованої через СОК продукції, виробленої членами, тон					
	Всього	у тому числі				
		молоко	м'ясо	плоди та ягоди	овочі	зерно
Вінницька	103,0	103	0	0	0	0
Волинська	6,45	6,45	0	0	0	0
Дніпропетровська	0,0	0	0	0	0	0
Донецька*						
Житомирська	148,1	148,1		0	0	0
Закарпатська	1500	0,0	0,0	1500	0,0	0,0
Запорізька	0	0	0	0	0	0
Івано-Франківськ	200,7	112,9	18,8	6,0	53,0	10,0
Кіровоградська	4792,6	592,6	0	0	0	4200
Київська	533,6	0	0	0	0	533,6
Луганська*						
Львівська	50,0	0	0	0	0	50
Миколаївська	0,0	0	0	0	0	0
Одеська	0,0	0	0	0	0	0
Полтавська	772,0	767,7	0	4,3	0	0

Рівненська	117,0	113	0	4	0	0
Сумська	0,0	0	0	0	0	0
Тернопільська	6529,5	6369	0	18,9	5,6	136
Харківська**						
Херсонська***						
Хмельницька	0,0	0	0	0	0	0
Черкаська	0,0	0	0	0	0	0
Чернігівська	27,0	27	0	0	0	0
Чернівецька	119,3	119,3	0	0	0	0
Разом	14899,3	8359,1	18,8	1533,2	58,6	4929,6

Таблиця 5

Інформація щодо діяльності діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) в розрізі регіонів станом на 1 січня 2025 року

Назва області	Сфера збуту продукції, тис.грн				
	ринки	переробні підприємства	соцсфера	власна переробка	інше(зазначити)
Вінницька	0	0	0	0	823
Волинська	0	0	99,8	0	0
Дніпропетровська	0	0	0	0	4108,6
Донецька*					
Житомирська	0	0	1604,6	110	0
Закарпатська	0,0	700,0		200,0	600,0
Запорізька	0	0	0	0	0
Івано-Франківськ	1688,4	337,6	966,5	1704,0	100,0
Кіровоградська	2400	6753	0	0	1527,7
Київська	0	7905,8	0	0	0
Луганська*					
Львівська	667,2	0	0	0	1,4
Миколаївська	0	0	0	0	0
Одеська	0	0	0	0	0
Полтавська	0	8465,3	0	1588,9	0
Рівненська	0	1472	0	0	0
Сумська	0	0	0	0	0
Тернопільська	320,6	117039,4	130	11954	0

Харківська**					
Херсонська***					
Хмельницька	0	0	0	0	0
Черкаська	0	0	0	0	0
Чернігівська	270	0	0	0	0
Чернівецька	617	394,4	0	0	0
Разом	5963,2	143067,5	2800,9	15556,9	7160,7

Таблиця 6

**Кількість майна у власності або орендовано СОК
станом на 1 січня 2025 року, га**

Назва області	Власне та/або орендоване майно СОК, в тому числі:			
	земля с/г призна чення га	будівлі та споруди одиниць	с/г техніка, обладнання та устаткування	
			одиниць	тис. грн
Вінницька	91,0	12,0	25	2757,4
Волинська	0,0	15,0	89	8527,2
Дніпропетровська	2,0	2,0	0	0,0
Донецька*				
Житомирська	0,0	2,0	15	230,2
Закарпатська	49,0	5,0	26	5317,2
Запорізька	0,0	1,0	0	0,0
Івано-Франківська				
Київська	128,5	1,0	36	422,0
Кіровоградська	0,0	14,0	58	16644,4
Луганська*				
Львівська	5,0	3,0	6	1671,0
Миколаївська	377,0	4,0	22	1245,6

Одеська**	525,0		14	1085,0
Полтавська	0,0	1,0	20	1237,6
Рівненська	34	2,0	7	330,0
Сумська	0,0	10,0	68	2861,7
Тернопільська	256,2	23,0	881	33354,3
Харківська***				
Херсонська***				
Хмельницька				
Черкаська	71,4	3,0	19	888,3
Чернівецька	546,0	0,0	36	3215,9
Чернігівська	0,0	1,0	1	6,0
Разом	2051,1	99,0	1323	79463,8

**Кількість сільськогосподарської техніки, обладнання та устаткування,
придбаного регіонами за державною підтримкою або за кошти місцевого бюджету станом на 1 січня 2025 р.**

Назва області	Всього		с/г техніки		обладнання та устаткування	
	одиниць	тис. грн	одиниць	тис. грн	одиниць	тис. грн
Вінницька	7	1441,5	2	946,0	5	295,5
Волинська	0	0	0	0,0	0	0,0
Дніпропетровська	1	300	0	0,0	1	300,0
Донецька*						
Житомирська	13	280,6	5	80,6	8	200,0
Закарпатська	9	1236,8	1	826,4	8	410,4
Запорізька	0	0	0	0,0	0	0,0
Івано- Франківська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Київська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Кіровоградська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Луганська*						
Львівська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Миколаївська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Одеська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Полтавська	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Рівненська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Сумська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Тернопільська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Харківська**						
Херсонська***						
Хмельницька	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Черкаська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Чернівецька	29	2673,4	29	2673,4	0	0,0
Чернігівська	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Разом	59	5732,3	37	4526,4	22	1205,9

Таблиця 8

**Потреба у сільськогосподарській техніці, обладнанні та устаткуванні СОК
станом на 1 січня відповідного року, од.**

Назва області	Потреба					
	земля		с /г техніка		обладнання та устаткування	
	для пасовищ	для вирощування с/г культур				
	га	га	одиниць	тис. грн	одиниць	тис. грн
Вінницька	0,0	0,0	0	0,0	1	100,0
Волинська	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Дніпропетровська	0,0	0,0	0	0,0	1	3940,0
Донецька*						
Житомирська	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Закарпатська	20,0	305,0	6	7750,0	20	8500,0
Запорізька	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Івано- Франківська						
Київська	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Кіровоградська	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Луганська*						

Львівська	0,0	10,0	2	3300,0	12	6312,0
Миколаївська	0,0	0,0	4	4782,4	5	569,7
Одеська	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Полтавська	10,0	10,0	0	0,0	1	1500,0
Рівненська	0,0	0,0	1	1200,0	2	7400,0
Сумська	0,0	100,0	2	1025,0	1	80,0
Тернопільська	0,0	104,0	75	12029,0	282	18925,9
Харківська***						
Херсонська***						
Хмельницька	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0
Черкаська	0,0	0,0	0	0,0	1	200,0
Чернівецька	0,0	0,0	6	800,0	0	0,0
Чернігівська	0,0	0,0	0	0,0	1	130,0
Разом	30,0	529,0	96	30886,4	327	47657,6

Список літератури

1. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 24.07.2021 р. № 819- IX.
2. Довгань О. В. Кооперація як перспективний напрям розвитку підприємництва на селі. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. №9 (148) С. 132-135.
3. Розвиток економіки сільського господарства України в 2011-2015 рр.: наукова доповідь Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» / [Гадзало Я. М., Лупенко Ю. О., Пугачов М. І., та ін.] ; за ред. Ю. О. Лупенка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2016. 546 с.
4. Приліпко С. М., Макушок О. В. Роль міжнародних проектів технічної допомоги у розвитку обслуговуючої кооперації сільських територій. Кооперативні читання. 2017 рік : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. Житомир, 2017. С.107-113.
5. Єфімцева Л. О. Державна підтримка агротехнологічних кооперативів із спільного використання техніки в Україні як один із засобів технічного забезпечення аграріїв малих форм господарювання. Економіка та держава. 2021. № 2. С. 123–130.
6. Зіновчук В. В. Принципи кооперації: вчора, сьогодні, ... завтра? Кооперативні читання. 2019 рік : матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 7 червня 2019 року). Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 6–15.
7. Шолойко А. С. Державна фінансова підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в умовах застосування

програмно-цільового методу фінансування. Облік і фінанси АПК. 2011. № 2. С. 93-98.

8. Гурей Г. Т., М. Я. Ковалик Основні напрямки розвитку фермерської кооперації й агропромислової інтеграції. URL : http://atc.archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_146/10tgt.pdf.

9. Черевко Г. В., Ф. В. Горбонос Перспективи кооперації в АПК України в умовах інтеграції в Європейський союз [текст]. Економіка АПК. 2006. № 3. С. 143–147.

10. Горбонос Ф. В. Кооперація: методологічні і методичні основи. Львів : Львівський державний аграрний університет, 2003. 264 с.

11. Зіновчук В. В. Кооперативна ідея в сільському господарстві України і США. Київ : Логос, 1996. 224 с.

12. Досвід Канади та країн ЄС у сфері політики підтримки розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації: аналітичне дослідження URL : www.prism.org.ua

Науково-аналітичне видання

Івченко Володимир Миколайович,
Носіков Олександр Миколайович,
Філоненко Олена Степановна

Сучасний стан сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у воєнний час

Відповідальний за випуск *О. М. Носіков*

Редактор *Г. Г. Руденко*

Комп'ютерне складання та верстання *О. С. Філоненко*

Generalized analytical materials on the number and activities of agricultural service cooperatives are presented, as well as information on their material and technical condition. Data is presented both by region and for Ukraine as a whole.

Підп. до друку .05.2024 р.
Гарнітура Times New Roman.
Обл.-вид. арк. 2,5.

Формат 84x108 1/32.
Друк. офсетний
Наклад 300 прим.

Папір друкарський № 2.
Ум. друк. арк. 1.7.
Зам. №

Український науково-дослідний інститут продуктивності
агропромислового комплексу Міністерства аграрної політики
та продовольства України.

03035, Київ-35, Солом'янська площа, 2.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1375 від 28.05.03

